

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Łodzi

OFERTA EDUKACYJNA

Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej

Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi
w roku szkolnym 2025/2026

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Łodzi

SPIS TREŚCI

Dla uczniów	3
Dla nauczycieli	10
Przystanek Historia IPN w Łodzi	14
Materiały edukacyjne	17
Wystawy	27
Infografiki	40
Portale tematyczne	41
Multimedia	42

DLA UCZNIÓW

Lekcje i warsztaty

W bieżącym roku szkolnym proponujemy dla uczniów klas VII, VIII i szkół ponadpodstawowych poniższe tematy:

Lata 1918-1939

- Walka o granice Polski (z wykorzystaniem VR)
- Uliczka – świat Żydów polskich przed Zagładą
- Wacław Lipiński – wzór piłsudczyka, działacza niepodległościowego zaangażowanego podczas trzech wojen

II wojna światowa

- „A więc wojna...”. Wrzesień 1939 r.
- Zbrodnia Katyńska
- Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie (z wykorzystaniem VR)
- Losy dziecka w czasie II wojny światowej na ziemiach polskich
- Zagłada Żydów europejskich
- Zagłada Romów i Sinti w Europie

PRL

- Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” na podstawie filmu *Poza podejrzeniem* (2020)
- Aparat represji w Polsce Ludowej
- PRL – państwo totalitarne?
- Sztuka w służbie propagandy
- Od Sierpnia '80 do Grudnia '81 (z wykorzystaniem VR)
- Stan wojenny w Polsce (z wykorzystaniem VR)
- Życie na kartki. Gospodarka w PRL (z wykorzystaniem VR)

➔ Najdłuższe pół wieku. Łódź w latach 1939-1989

Koordynator: Magdalena Zapolska-Downar
e-mail: magdalena.zapolska-downar@ipn.gov.pl

Zajęcia są nieodpłatne i przeznaczone dla grup liczących nie więcej niż 30 osób.
Miejsce: Przystanek Historia IPN w Łodzi przy al. marsz. J. Piłsudskiego 5.
Czas trwania: ok. 90 min

Tematy warsztatów dla uczniów klas IV-VI (zajęcia w oparciu o gry IPN):

- Udział Polaków w bitwie o Wielką Brytanię
- „Zwierzęca Brygada”

Koordynator: Michał Ziankowski
e-mail: przystanek.historia-lodz@ipn.gov.pl

Warsztaty „Co kryją archiwa IPN?”

Zajęcia archiwalne dla uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz studentów, realizowane z wykorzystaniem materiałów z zasobu Archiwum Oddziału, podczas których uczestnicy mogą zapoznać się z pracą Oddziałowego Archiwum IPN w Łodzi, a także z charakterystyką oraz strukturą zgromadzonych archiwaliów.

Ponadto uczniowie/studenci mają okazję odwiedzić pracownię reprografii, w której poznają techniki konserwacji oraz zasady digitalizacji materiałów archiwalnych.

Spotkanie kończy krótki spacer po magazynie aktowym, gdzie uczestnicy mogą przekonać się, w jaki sposób i w jakich warunkach przechowujemy nasz zasób.

Koordinator: Robert Rabiega
e-mail: robert.rabiega@ipn.gov.pl

Zajęcia odbywają się w siedzibie Oddziałowego Archiwum IPN w Łodzi przy ul. Orzeszkowej 31/35. Czas trwania: 90 min

Ogólnopolski konkurs „Patron Roku”

Nie dopuszczałem myśli, że to mogło się stać. Bohaterowie z Katynia, Charkowa i Miednoje. Zbrodnie Katyńska i dochodzenie do prawdy

Od 2014 r. Łódzki Oddział IPN organizuje dla uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnopolski konkurs w ramach cyklu „Patron Roku”, mający na celu upowszechnić wiedzę o postaciach, które odegrały ważną rolę w dziejach Polski i zgodnie z uchwałą Sejmu lub Senatu RP są w bieżącym roku patronem.

Konkurs składa się z trzech etapów. W pierwszym trzyosobowe drużyny przygotowują audycję radiową lub gazetkę szkolną poświęconą tematowi konkursu.

Drużyny, które decyzją komisji konkursowej przechodzą do drugiego etapu, mają za zadanie w ciągu 48 godzin odpowiedzieć na zestaw pytań otwartych.

Etap finałowy ma formę turnieju online.

W tegorocznej edycji sprawdzana będzie znajomość okoliczności agresji ZSRS na Polskę, losów żołnierzy i oficerów polskich w niewoli sowieckiej, zjawiska „kłamstwa katyńskiego” i drogi do jego ujawnienia.

Zgłoszenia przyjmujemy do 17 października.
Finał odbędzie się w listopadzie 2025 r.

Koordynator: Magdalena Zapolska-Downar
e-mail: magdalena.zapolska-downar@ipn.gov.pl

Turniej Debat Historycznych

Projekt ogólnopolski skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego celem jest pogłębienie wiedzy o historii Polski XX w. z wykorzystaniem debaty oksfordzkiej – uporządkowanej dyskusji drużyn uczniowskich nad tezą. Projekt realizowany jest na poziomie regionalnym przez wszystkie oddziały IPN.

Zwycięzcy turniejów regionalnych biorą udział w finałowym Turnieju Debat Historycznych w Warszawie. W etapie regionalnym o wejście do finału walczy osiem drużyn z województwa. Turniej odbywa się wiosną i jest poprzedzony szkoleniami z technik debatowania oraz wykładami z historii najnowszej.

Tezy debat są ogłaszane cztery tygodnie przed turniejem.

Projekt zostanie zrealizowany wiosną 2026 r.

Koordynator: Magdalena Zapolska-Downar
e-mail: magdalena.zapolska-downar@ipn.gov.pl

DLA UCZNIÓW

Konkursy

Ogólnopolski Konkurs Edukacyjny „Silni Polską!”

Celem projektu jest rozbudzenie w młodzieży pasji do najnowszej historii Polski oraz budowanie dumy z narodowego dziedzictwa. Uczniowie poznają kluczowe wydarzenia i postacie z historii, a także angażują się w działania na rzecz popularyzacji tej wiedzy w swoich lokalnych społecznościach. Projekt służy nie tylko przekazaniu wiedzy, ale również inspiracji do głębszego zrozumienia i odkrywania własnych korzeni.

Odbiorcami są młodzi ludzie w wieku 13-19 lat.

W I edycji konkursu uczestniczyło w całym kraju ponad 2500 uczestników zorganizowanych w 252 drużyny. Imponujący bilans ogólnopolskiego konkursu edukacyjnego „Silni Polską!” dopełnia 201 wydarzeń historycznych zorganizowanych przez młodzież i tysiące osób, które w nich uczestniczyły.

W roku szkolnym 2025/2026 rusza II edycja.

<https://silnipolska.ipn.gov.pl/>

Do 31 października 2025 r. przyjmujemy zgłoszenia zespołów do 10 osób (+ opiekun).

Koordynator regionalny: Marzena Kumosińska
e-mail: marzena.kumosinska@ipn.gov.pl

Liga Planszówek

Liga Planszówek to ogólnopolski turniej gier planszowych wydanych przez Instytut Pamięci Narodowej. Celem Ligi Planszówek jest popularyzacja historii Polski w atrakcyjnej i angażującej formie.

Turnieje rozgrywane są w następujące gry IPN:

„ZnajZnak. Monte Cassino”, „Miś Wojtek”, „ORP Orzeł”, „Bitwa Warszawska” i gry z cyklu „Gwiazdzystej Eskadry” („303. Bitwa o Wielką Brytanię”, „111. Alarm dla Warszawy”, „7. W obronie Lwowa”).

Młodzi gracze nie tylko rozwijają umiejętności strategiczne i logiczne myślenie, ale również poszerzają wiedzę historyczną.

Liga Planszówek IPN to nie tylko konkurs – to przede wszystkim sposób na pokazanie, że historia może być żywa, inspirująca i dostępna dla każdego.

Turniej odbywa się w dwóch etapach. Pierwszy etap to kwalifikacje regionalne, a drugi to wielki finał.

Zapraszamy do wzięcia udziału szkoły, zastępy harcerskie, kluby gier planszowych. W rozgrywkach mogą uczestniczyć dzieci i młodzież.

Koordynator regionalny: Michał Kępa
e-mail: michal.kepa@ipn.gov.pl

Terenowe gry miejskie „Łódź w XX wieku”

Cykl zajęć dla uczniów klas VII, VIII oraz szkół ponadpodstawowych przybliżający różne aspekty (demograficzny, gospodarczy, polityczny, kulturowy) życia miasta w okresie I wojny światowej, okresie międzywojennym, podczas okupacji niemieckiej w latach 1939-1945 i w okresie PRL.

W ramach międzydrużynowej rywalizacji uczestnicy pokonują trasę i wykonują zadania praktyczne oraz sprawdzające wiedzę, jak też zapoznają się z zabytkami Łodzi.

O terminach kolejnych spacerów z tego cyklu będziemy informować za pośrednictwem strony internetowej Oddziału.

Koordinator: Katarzyna Helik
e-mail: katarzyna.helik@ipn.gov.pl

Mobilne gry miejskie w aplikacji Action Track

Mobilne gry miejskie są nowoczesnym narzędziem edukacyjnym. Poprzez rozrywkę i zabawę uczestnicy odkrywają najnowszą historię Łodzi.

Gry można rozegrać indywidualnie, jak i grupowo – pokonując trasę w centrum miasta i rozwiązując zadania online.

Dostępne gry:

- Śladami Armii Krajowej w Łodzi
- Stan wojenny w Łodzi

Koordinator: Katarzyna Helik
e-mail: katarzyna.helik@ipn.gov.pl

Rajdy

Celem rajdów jest upowszechnianie wiedzy o historii i kulturze w regionie łódzkim. To połączenie pieszej wycieczki turystycznej z konkursem wiedzy historycznej. W ramach międzydrużynowej rywalizacji uczestnicy pokonują trasę i wykonują zadania praktyczne oraz sprawdzające wiedzę, poznając najważniejsze miejsca związane z bitwami we wrześniu 1939 r., działalnością Armii Krajowej i podziemia antykomunistycznego w centralnej Polsce.

Tegoroczny rajd: czerwiec 2026 r.

Koordinator: Grzegorz Nawrot
e-mail: grzegorz.nawrot@ipn.gov.pl

DLA NAUCZYCIELI

Szkolenia metodyczne

Nauczycielom przedmiotów humanistycznych proponujemy szkolenia metodyczne stacjonarne lub online poświęcone historii Polski i regionu w XX w. Podczas zajęć wykorzystywane są pomoce dydaktyczne stworzone przez pracowników IPN (teki, gry), nowoczesne technologie informacyjne, infografiki oraz nagrania filmowe.

Wykłady i warsztaty w ramach szkoleń prowadzą również zaproszeni specjaliści, którzy przedstawiają aktualny stan wiedzy na wybrany temat.

Ofertę szkoleń kierujemy do Wojewódzkich Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli w centralnej Polsce, a także do grup zorganizowanych liczących przynajmniej 10 nauczycieli. Na zakończenie każdego ze szkoleń nauczyciele otrzymują bezpłatnie pakiety materiałów edukacyjnych IPN oraz zaświadczenia uczestnictwa. Czas trwania: 90 min

Tematy szkoleń:

- I wojna światowa na ziemiach polskich
- Komiks historyczny w szkole

Cykl: Jak uczyć o II wojnie światowej?

- Historia niemieckiego obozu dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi
- Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945
- Losy dziecka w czasie II wojny światowej na ziemiach polskich
- Zagłada Żydów w Europie
- Zagłada Romów i Sinti

Koordinator: Magdalena Zapolska-Downar
e-mail: magdalena.zapolska-downar@ipn.gov.pl

DLA NAUCZYCIELI

Wyjazdy studyjne

Celem tych cyklicznych objazdów po ziemi łódzkiej oraz do miejsc pamięci w pozostałych regionach Polski jest poznanie obiektów związanych z tematami historycznymi pozostającymi w polu zainteresowań badawczych IPN oraz wspólna refleksja nad ich potencjałem edukacyjnym w pracy z uczniami.

O terminach wyjazdów będziemy informować za pośrednictwem strony internetowej Oddziału.

Koordinator: Grzegorz Nawrot
e-mail: grzegorz.nawrot@ipn.gov.pl

DLA NAUCZYCIELI

Oferta dla rodziców realizujących edukację domową

Pracownicy pionu edukacyjnego łódzkiego Oddziału IPN proponują rodzicom realizującym edukację domową warsztaty, które wzbogacą i uatrakcyjnią ich metodykę pracy z dzieckiem.

Tematy szkoleń:

- prezentacja materiałów dydaktycznych IPN rozwijających umiejętność pracy z mapą
- prezentacja planszowych gier edukacyjnych IPN
- edukacja poprzez komiks – propozycje zadań z wykorzystaniem wydawnictw IPN

Warsztaty odbywają się w siedzibie OBEN IPN w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 85/87 dla grup minimum 6-osobowych.

Koordinator: Marzena Kumosińska
e-mail: marzena.kumosinska@ipn.gov.pl

DLA PRZEWODNIKÓW MIEJSKICH

Szkolenia „Łódź w XX wieku”

Zajęcia w formie warsztatów, których tematem są miejsca związane z dwudziestowieczną historią miasta. Składają się z wykładu, warsztatów wprowadzających oraz pieszej wycieczki po mieście. Oferta skierowana do grup zorganizowanych liczących przynajmniej 15 osób.

Proponowane tematy:

- Historia niemieckiego obozu dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi
- Śladami Haliny Szwarc
- Propagandyści, cenzorzy, opozycjoniści. Historia wolnego słowa w Łodzi w XX w.

Koordinator: Grzegorz Nawrot
e-mail: grzegorz.nawrot@ipn.gov.pl

PRZYSTANEK HISTORIA IPN IM. PPŁK. WACŁAWA LIPIŃSKIEGO W ŁODZI

Przystanek Historia IPN im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi (al. marsz. J. Piłsudskiego 5) to miejsce otwarte dla wszystkich zainteresowanych historią najnowszą. Zorganizowane grupy dzieci i młodzieży zapraszamy na warsztaty edukacyjne, a starszych – na dyskusje, wykłady, promocje książek, pokazy filmów i wystawy.

Na wszystkie wydarzenia organizowane w Przystanku Historia obowiązuje wstęp wolny (bez opłat i biletów).

Spotkania są dokumentowane fotograficznie. Uczestniczenie w naszych przedsięwzięciach jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na utrwalenie i użycie wizerunku do celów promocyjno-informacyjnych IPN.

PRZYSTANEK HISTORIA IPN IM. PPŁK. WACŁAWA LIPIŃSKIEGO W ŁODZI

Strefa nowych technologii

Na odwiedzających czekają:

gry i programy dostępne na VR (od 13 roku życia):

- „Gra Szyfrów”

Przenieś się do czasów wojny polsko-bolszewickiej i odkryj tajemnice polskich kryptologów. Złam bolszewickie szyfry, zapewnij łączność radiową i zneutralizuj budzące postrach pancerne pociągi.

- „Lotnicy – wojna w przestworzach”

Zostań strzelcem bombowca Handley Page Halifax w górnej wieży i odeprzaj atak niemieckich samolotów myśliwskich w czasie II wojny światowej.

- „Szybowcowa ’87”

Cofnij się w czasie do lat 80. XX w. i odwiedź mieszkanie w peerelowskim bloku we Wrocławiu, które służyło za siedzibę tajnej drukarni „Solidarności Walczącej”. Będziesz mógł samodzielnie powielić kolejne kopie niepodległościowej prasy, podsłuchać przez radio zaszyfrowane rozmowy funkcjonariuszy komunistycznej Służby Bezpieczeństwa oraz obejrzeć „Dziennik Telewizyjny”.

- „Świadek poMOCY”

Przenieś się do lat 40. ubiegłego wieku i zobacz, co działo się we wsi Markowa na Podkarpaciu, w domu błogosławionej rodziny Ulmów. Poznaj tę historię z perspektywy sześciolatniej Basi, córki Wiktorii i Józefa Ulmów, która opowiada o swoim otoczeniu, rodzeństwie, życiu na wsi, a także zmianach, które zaszły wraz z pojawianiem się ratowanych Żydów.

gry na komputerach stacjonarnych:

- „Gra Szyfrów”
- „Lotnicy – wojna w przestworzach”
- „Warsaw Rising”
- „Solidarność Walcząca”
- „Bitwa Warszawska”
- „303. Bitwa o Wielką Brytanię”
- „111. Alarm dla Warszawy”
- „7. W obronie Lwowa”
- „Miś Wojtek”
- „ZnajZnak”

Szczegółowe informacje o dostępnych grach: <https://bnt.ipn.gov.pl/projekty/gry/>

Udział w grach jest bezpłatny.

Odbiorców indywidualnych zapraszamy od poniedziałku do piątku w godzinach 10:00-18:00, a grupy zorganizowane po wcześniejszej rezerwacji:
przystanek.historia-lodz@ipn.gov.pl

PRZYSTANEK HISTORIA IPN IM. PPŁK. WACŁAWA LIPIŃSKIEGO W ŁODZI

Księgarnia IPN

Zapraszamy do księgarni, gdzie dostępne są publikacje wydane przez Instytut Pamięci Narodowej: książki, albumy, biuletyny i edukacyjne gry planszowe.

W strefie analogowej znajduje się przestrzeń do czytania i przeglądania tradycyjnych książek, a w strefie wirtualnej książki istnieje możliwość przeglądania e-booków na czytnikach czytelników oraz bezpłatnego ich pobrania za pośrednictwem kodów QR.

Księgarnia czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 10:00-18:00.
Kontakt: 42 201 46 52

Materiały edukacyjne przygotowane przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Łodzi są dostępne nieodpłatnie dla uczestników szkoleń metodycznych i lekcji przeprowadzanych przez pracowników Instytutu. Część z nich dostępna jest również online.

Więcej na stronie: <https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/materialy-edukacyjne>

„»First to Fight«. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945”

[Instrukcja, broszura towarzysząca grze](#)

Gra edukacyjna „»First to Fight«. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945” traktuje o historii Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i losach Polaków uratowanych ze Związku Sowieckiego przez gen. Władysława Andersa. Powstała w celu upamiętnienia najważniejszych bitew, postaci oraz jednostek Wojska Polskiego, uczestniczących w zmaganiach u boku aliantów zachodnich. Chcąc wzmocnić rolę dydaktyczną połączono ją z mapą „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie podczas II wojny światowej”. Gra skierowana jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

W skład zestawu wchodzi następujące elementy: 36 kart symboli (dowódca, jednostka, bitwa), 12 kart wiedzy oraz mapy. Zadaniem gracza jest skompletowanie jak największej liczby zestawów składających się z trzech kart symboli (np. gen. Władysław Anders, 2. Korpus Polski i bitwa o Monte Cassino). Jeśli gracz nie wie, jakiej karty szukać, może skorzystać z podpowiedzi i użyć karty wiedzy. W przypadku połączenia trzech kart symboli w jeden zestaw, uczestnik rozgrywki wskazuje na mapie miejsce bitwy z udziałem polskich jednostek, co jest wyróżnione odpowiednim znakiem graficznym.

„Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945”

„Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945 – gra edukacyjna” jest kontynuacją i twórczym rozwinięciem gry karcianej „First to Fight – Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939-1945”.

Adresowana jest do uczniów i nauczycieli historii. Jej głównym zadaniem jest uatrakcyjnienie przekazu wiedzy o II wojnie światowej oraz Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie za pomocą różnych metod wykorzystujących mapę historyczną i ikonografię z epoki, m.in. układanie puzzli, rozgrywki memory i quiz wiedzy.

Waleczny Tadzio wraz z opracowaniem dydaktycznym

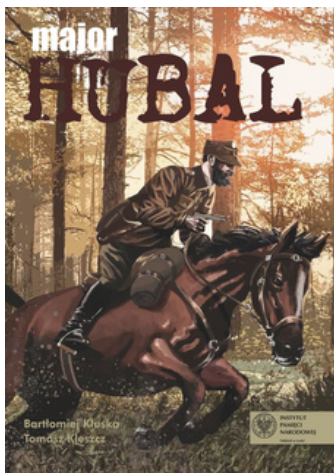
Komiks *Waleczny Tadzio* upamiętnia postać Tadeusza Jeziorowskiego, przedstawiciela pokolenia, które z bronią w ręku, często za cenę życia, musiało walczyć o niepodległość Rzeczypospolitej. Jeziorowski zapisał się w historii jako bohaterski obrońca Płocka w wojnie polsko-bolszewickiej, najmłodszy odznaczony Krzyżem Walecznych oraz pilot poległy w Ksawerowie pod Łodzią w walce z Luftwaffe podczas Kampanii Polskiej 1939 roku.

Uczniowie poznają jego losy w atrakcyjnej formie graficznej opowieści.

Integralną częścią komiksu jest opracowanie dydaktyczne pt. *Waleczny Tadzio. Ćwiczenia dydaktyczne do komiksu* (dostępne w wersji cyfrowej).

[Wersja cyfrowa](#)

Major Hubal wraz z opracowaniem dydaktycznym

Komiks *Major Hubal* w atrakcyjnej formie powieści graficznej przedstawia losy mjr. Henryka Dobrzańskiego i Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego.

Dla nauczycieli w formie cyfrowej przygotowano także propozycje ćwiczeń i innych narzędzi dydaktycznych ułatwiających wykorzystanie komiksu w trakcie lekcji.

[Wersja cyfrowa](#)

Operacja „Dorsze”

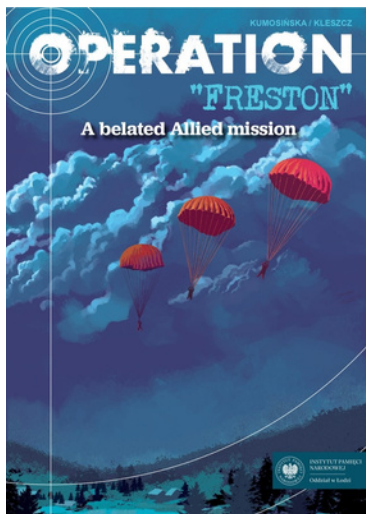

Akcja „Dorsze” prowadzona była w ramach wojskowych struktur ZWZ/AK. Obejmowała przede wszystkim ukrywanie jeńców alianckich zbiegłych z niemieckich obozów na terytorium okupowanej Polski – w tym organizację schronienia i fałszywych dokumentów, a także zapewnienie finansowych środków na utrzymanie i codzienną opiekę. W kolejnym – jeszcze bardziej ryzykownym – etapie podejmowano próby przerzucenia jeńców przez granicę, do państw, które pozostawały poza kontrolą III Rzeszy.

Komiks przedstawia jeden z epizodów akcji: pomocy trzem jeńcom brytyjskim zbiegłym z obozu w Poznaniu w maju 1941 r., którzy przez Łódź, Warszawę i Zakopane próbowali z pomocą polskich konspiratorów przedostać się do Turcji.

[Wersja cyfrowa](#)

Operacja „Freston”. Spóźniona aliancka misja

Narracja komiksu zbudowana jest wokół postaci Antoniego Pospieszalskiego, cichociemnego uczestniczącego pod przybranym nazwiskiem w brytyjskiej misji obserwacyjnej „Freston”, pierwszej i jedynej alianckiej misji wojskowej skierowanej do Armii Krajowej w okupowanej przez Niemców Polsce.

Bohaterami drugiego planu są żołnierze AK, którzy misję przyjmowali i ochraniali oraz dowódca AK. Pozostająca w zupełnym tle geopolityka jest w istocie zagadnieniem kluczowym tej opowieści, pozwalającym unaocznić młodemu odbiorcy tragiczną sytuację, w jakiej znalazła się Polska w 1945 r.

Komiks stanowi wymowną ilustrację do lekcji o Jałcie. W dodatku historycznym uczeń zapoznaje się m.in. z ustaleniami konferencji „wielkiej trójki”, które zdecydowały o kształcie nowego ładu na świecie po zakończeniu wojny i podziale stref wpływów.

[Wersja cyfrowa w języku polskim](#)

[Wersja cyfrowa w języku angielskim](#)

BEZPŁATNE MATERIAŁY EDUKACYJNE

Komiksy

„Warszyc”

Narracja komiksu zbudowana jest wokół postaci Stanisława Sojczyńskiego, nauczyciela, żołnierza z września 1939 r., akowskiego dowódcy i komendanta Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Poszukiwany przez sowieckie służby i rodzimy aparat bezpieczeństwa „Warszyc” organizuje – w 1945 r. – antykomunistyczny opór i przekształca poakowskie struktury w KWP, które swym zasięgiem zdominowało region łódzki i wyszło poza jego granice. Nawet śmierć kpt. Sojczyńskiego (19 lutego 1947 r.) nie zniszczyła stworzonego przez niego podziemia niepodległościowego, ponieważ walkę – przez kolejne lata – kontynuowali jego podkomendni. Losy „Warszycy” i podległej mu organizacji przybliży w zbeletryzowany sposób niniejszy komiks.

[Wersja cyfrowa](#)

My z Montwiłła

Narracja komiksu zbudowana jest wokół tragicznych wydarzeń sprzed 85 lat – wysiedlenia mieszkańców osiedla im. Józefa Montwiłła-Mireckiego na Polesiu Konstantynowskim w Łodzi. W nocy z 14 na 15 stycznia 1940 r. niemiecki okupant usunął z mieszkań ok. 4,5 tys. osób, z których większość skierowano do największego w Łodzi obozu przesiedleńczego przy ul. Łąkowej 4. Był to początek niemieckich wysiedleń z Łodzi, które objęły kilkadziesiąt tysięcy polskich rodzin. Większość z pokrzywdzonych zesłano do Generalnego Gubernatorstwa lub skierowano na roboty przymusowe w głąb Niemiec.

[Wersja cyfrowa](#)

Na wrześniowych szlakach. Bitwa o Pabianice '39

Narracja komiksu zbudowana jest wokół tragicznych wydarzeń z 7 września 1939 r., gdy 15. Pułk Piechoty „Wilków” bronił Pabianic i walczył z nacierającymi w kierunku Łodzi jednostkami niemieckimi. W publikacji uwypuklono również problemy narodowościowe, które dały o sobie znać wraz z wybuchem II wojny światowej.

[Wersja cyfrowa](#)

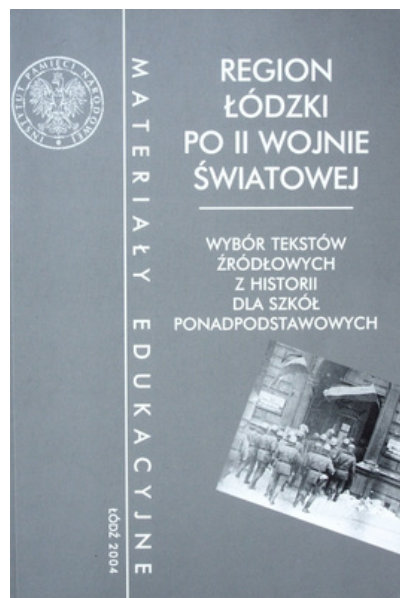
Polskie drogi do niepodległości 1914-1918. Wybór źródeł dla szkół

Wybór źródeł dla szkół z zakresu historii politycznej, gospodarczej i społecznej ziem polskich w latach I wojny światowej. Zgrupowano je w czterech blokach tematycznych: część I. *Polacy wobec idei odzyskania niepodległości*, część II. *Polskie formacje zbrojne na frontach I wojny światowej*, część III. *Sprawa polska w polityce międzynarodowej* i część IV. *Za kulisami wojny*. Każdemu tekstowi towarzyszą ćwiczenia źródłowe, kalendarium najważniejszych wydarzeń oraz ciekawostki historyczne.

[Wersja cyfrowa](#)

Region łódzki po II wojnie światowej. Wybór tekstów źródłowych z historii dla szkół ponadpodstawowych

Publikacja stanowi uzupełnienie istniejących wydawnictw źródłowych z historii powojennej Polski, w których mieszkańiec Łodzi czy innych miast województwa łódzkiego rzadko ma do czynienia z dokumentami związanymi z wydarzeniami historycznymi w regionie łódzkim po II wojnie światowej. Czytelnik znajdzie tu np. dokumenty dotyczące referendum z 1946 r., wydarzeń marcowych 1968 r., strajków łódzkich włóknarzy w 1971 r., czy działalności opozycji w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Duża część źródeł – dotychczas nieprezentowanych szerszemu odbiorcy – została wytworzona przez aparat bezpieczeństwa. Pozwala to na spojrzenie na najnowszą historię Polski przez pryzmat działalności tajnych służb – zapoznanie się z metodami funkcjonowania, ich wpływem na przebieg niektórych wydarzeń. Publikacja dostępna w formie papierowej w siedzibie OBEN.

Ocaleni z „nieludzkiej ziemi”. Materiały edukacyjne

Publikacja wykorzystuje sprawdzony w wieloletniej praktyce IPN format „teki edukacyjnej” i składa się z dwóch części. Pierwszy zeszyt zawiera opracowania historyczne omawiające sytuację na Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej przed II wojną światową i po agresji sowieckiej, losy obywateli polskich deportowanych i więzionych przez władze ZSRR, powstanie armii gen. Władysława Andersa i jej ewakuację wraz z ludnością cywilną na Bliski Wschód, funkcjonowanie polskich osiedli uchodźczych, szlak bojowy II Korpusu Polskiego i powojenne repatriacje. W drugim zeszycie znajduje się wybór tekstów źródłowych wraz z ćwiczeniami źródłowymi do wykorzystania podczas zajęć lekcyjnych.

[Wersja cyfrowa](#)

Teka edukacyjna *Propaganda Polski Ludowej*

Celem autorów wydawnictwa było zebranie tekstów źródłowych i materiałów ikonograficznych reprezentatywnych dla propagandy Polski Ludowej w różnych okresach jej funkcjonowania. Zamieszczone w tece edukacyjnej materiały prezentują różne typy i formy propagandy: propagandę funkcjonującą w sferze słowa oraz propagandę wizualną, propagandę sukcesu i propagandę piętnującą wrogów socjalistycznego państwa.

[Wersja cyfrowa](#)

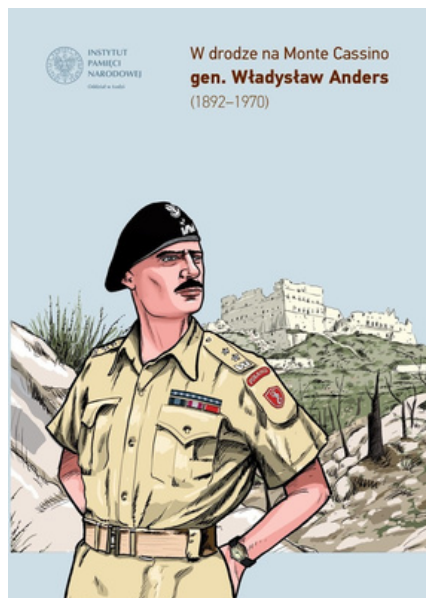
Teka edukacyjna *Konspiracyjne Wojsko Polskie w latach 1945-1948*

Publikacja przedstawia dzieje jednej z najsilniejszych formacji zbrojnych podziemia antykomunistycznego, działającej w centralnej Polsce w latach 1945–1948, której założycielem i dowódcą był kpt. Stanisław Sojczyński „Warszyc” – uczestnik kampanii wrześniowej i żołnierz AK. Pakiet składa się z dwóch części, zawierających materiały dla nauczyciela i dla ucznia, oraz zestawu kart z faksymiliami dokumentów i fotografiami.

[Wersja cyfrowa](#)

Broszura edukacyjna *W drodze na Monte Cassino – gen. Władysław Anders (1892-1970)*

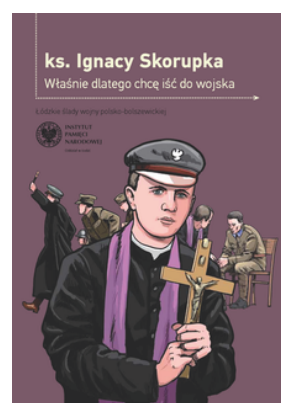
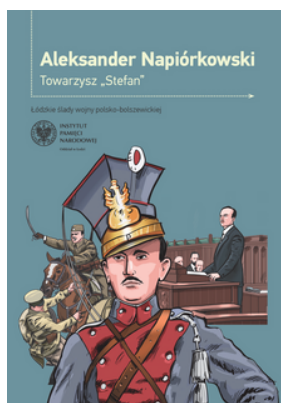
Materiał stanowi przypomnienie życiorysu i zasług gen. Władysława Andersa, którego determinacja uratowała dziesiątki tysięcy deportowanych i uwięzionych w łagrach Związku Sowieckiego Polaków. To dzięki gen. Andersowi stworzono i wyszkolono polskie jednostki, które w 1944 r. – jako 2. Korpus Polski – weszły do działań na froncie włoskim. Broszura zawiera również opisy bohaterskich czynów polskiego żołnierza, który zasłynął w bojach o Monte Cassino, Ankone i Bolonię. Tekst główny uzupełniają relacje świadków opisywanych wydarzeń oraz mapy i rysunki autorstwa Tomasza Wilczkiewicza.

[Wersja cyfrowa](#)

Seria broszur edukacyjnych *Łódzkie ślady wojny polsko-bolszewickiej*

Seria przypomina postaci czworga bohaterów z wojny polsko-bolszewickiej, gdy latem 1920 r. ważyły się losy państwa polskiego, a Wojsko Polskie toczyło zażarte boje z nacierającą Armią Czerwoną. To oni przyczynili się do zwycięstwa oręża polskiego i o nich pamiętają Łódzianie: ppłk Jan Kowalewski, ppor. Aleksander Napiórkowski, kpt. Stefan Pogonowski oraz ks. mjr Ignacy Skorupka. W trakcie lektury czytelnicy będą mogli poznać trudy odbudowy polskiej państwowości po 1918 r.

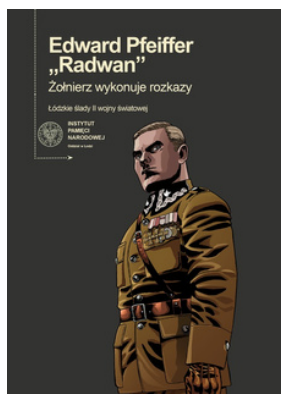
[Wersja cyfrowa](#)

Seria broszur edukacyjnych *Łódzkie ślady II wojny światowej*

Seria przypomina postaci czworga bohaterów lat 1939-1945 w szczególny sposób związanych z Łodzią: Edwarda Pfeiffera, Zygmunta Waltera-Jankego, Jana Libsza oraz Marii Jasińskiej. W trakcie lektury czytelnicy będą mogli poznać wojenne doświadczenia Polaków i różne formy walki z okupantem.

[Wersja cyfrowa](#)

Proces Eugenii Pol – oprawczyni i morderczyni polskich dzieci w obozie przy ul. Przemysłowej w Łodzi. Broszura edukacyjna

11 grudnia 1942 r. zarejestrowano pierwszy transport więźniów w niemieckim obozie dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi. Dziś przypominamy historię obozu i przedstawiamy najważniejsze informacje z nim związane. Bez materiałów Instytutu Pamięci Narodowej wiedza na jego temat byłaby wciąż niepełna. Wiele informacji na temat funkcjonowania owej zbrodniczej placówki dostarczył proces obozowej nadzorki – Eugenii Pol.

Zachęcamy do zapoznania się z publikacją. Przedstawiamy w niej okoliczności procesu, oddajemy głos świadkom i oskarżonej oraz przedstawiamy dowody, do których odwoływała się prokuratura. Chcemy, by historia obozu była pełna, zaś bez analizy powojennych materiałów wiedza na jego temat będzie nadal fragmentaryczna. Nie pomniemy cierpienia ofiar, ani nie negujemy winy Niemców – sprawców gehenny polskich dzieci, ale ukazujemy złożony proces oceny materiałów dowodowych również w kontekście propagandowych działań z czasów PRL.

[Wersja cyfrowa](#)

„Dzieci z Przemysłowej” – niemiecki obóz w Łodzi (1942–1945)

Publikacja towarzyszy wystawie upamiętniającej dzieci polskie, które w grudniu 1942 r. trafiły do nowo otwartego niemieckiego obozu pracy. Na podstawie materiałów procesowych, zdjęć lotniczych oraz zeznań świadków odtworzono wygląd niemieckiego kacetu. Odwzorowano jego układ, kształt budynków oraz baraków, dodano zeznania więźniów i powiązano je z właściwym miejscem. Wizualizacja obiektów obozowych pozwala odbiorcy lepiej zrozumieć charakter tego ośrodka i przybliżyć jego historię oraz spopularyzować zagadnienia martyrologii dzieci polskich w okresie II wojny światowej.

[Wersja cyfrowa](#)

Od początku istnienia Oddział IPN w Łodzi przygotował przeszło siedemdziesiąt tematycznych wystaw stacjonarnych, zarówno wewnętrznych, jak i możliwych do zaprezentowania w przestrzeni miejskiej. Poniżej przedstawiamy wystawy aktualnie udostępniane, pełna lista naszych realizacji dostępna jest na stronie:

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/wystawy-w-regionie>

W ostatnich latach w Instytucie Pamięci Narodowej tworzone są również w formie elektronicznej w języku polskim i angielskim wystawy elementarne oraz biograficzne wystawy elementarne. Są gotowe do samodzielnego pobrania i wydrukowania z witryny:

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/wystawy/wystawy-elementarne>

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/wystawy/biografie-elementarne>

Część z nich (patrz dalej) udostępniamy również w formie wydrukowanej.

Instytucjom kultury, placówkom oświatowym i organizacjom pozarządowym proponujemy bezpłatne wypożyczenie gotowych wystaw wewnętrznych i zewnętrznych. Z uwagi na uwarunkowania techniczne, zapotrzebowanie należy zgłaszać z wyprzedzeniem.

Kontakt: Paulina Szymaniak-Kowalska
oben.lodz@ipn.gov.pl, tel. 42 201 46 61

„Od czterech kultur do monokultury. Kalendarium Łodzi 1939-1989” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Ekspozycja stanowi kalendarium najważniejszych wydarzeń politycznych, kulturalnych i gospodarczych Łodzi w półwieczu 1939-1989. Miasto było wtedy wraz z całym krajem poddane wpływowi ustrojów totalitarnych i przeżyło znaczące przeobrażenia demograficzne, gospodarcze i społeczne.

Autorzy przypomnieli lub wydobyli na światło dzienne wiele ważnych postaci i wydarzeń, nieobecnych lub mało obecnych w świadomości historycznej łodzian, np. dotyczących strajków i demonstracji, historii Kościoła i opozycji (z represjami włącznie), dużych katastrof, najpoważniejszych zbrodni kryminalnych.

„Polacy na letnich igrzyskach olimpijskich 1924-1992” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

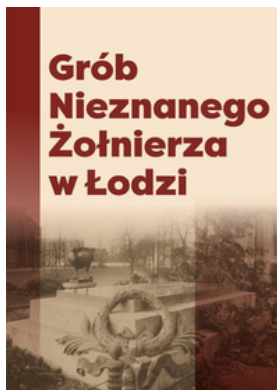

Na 21 planszach wystawienniczych przedstawiona została historia udziału Polaków na letnich igrzyskach olimpijskich od Paryża 1924 r. do Barcelony 1992 r.

Wystawa pokazuje możliwości łączenia historii i sportu, a tym samym zachęca odbiorców do patrzenia na różne dziedziny nauki z innych perspektyw. Nowoczesna grafika ma przyciągnąć przede wszystkim młodego odbiorcę do zapoznania się z nią.

[Wersja cyfrowa](#)

„Grób Nieznanego Żołnierza w Łodzi” (wystawa zewnętrzna)

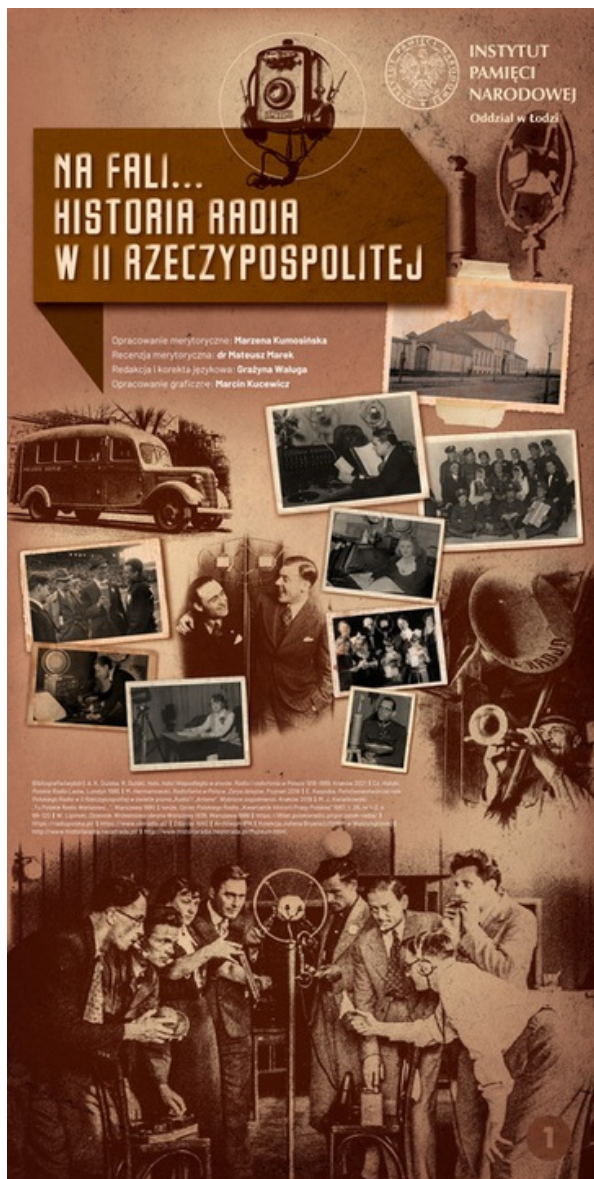

Groby Nieznanego Żołnierza oraz pomniki niezidentyfikowanych ofiar walk o niepodległość stanowią trwałe element pamięci narodowej wielu społeczeństw. Ekspozycja przedstawia genezę i przykłady honorowania w ten sposób bezimiennych obrońców ojczyzny w różnych częściach świata.

Głównym motywem wystawy jest pierwszy w Polsce oficjalnie odsłonięty pomnik ku czci Nieznanego Żołnierza i rola, jaką pełnił na przestrzeni lat w krajobrazie kulturowym i społecznym Łodzi.

[Wersja cyfrowa](#)

„Na fali... Historia radia w II Rzeczypospolitej” (wystawa wewnętrzna, panele na masztach z okrągłą stopą)

Ekspozycja składa się z dwunastu paneli i wpisuje w obchody 100-lecia radia w Polsce. Przedstawia miejsca, ludzi, plany, statystyki, a także najbardziej znamienne wydarzenia składające się na obraz początku i pierwszych lat polskiej radiofonii, która bardzo szybko stała się czynnikiem integrującym państwo odbudowujące się po wielogeneracyjnej przerwie. Radio jako ważny czynnik scalający społeczeństwo, niwelowało różnice między dawnymi dzielnicami zaborów, było wzorem mówionej polszczyzny, wyrazicielem oficjalnej linii politycznej, przekątnikiem zarządzeń władz, coraz ważniejszym źródłem informacji.

Nowe medium szybko zrewolucjonizowało środki masowego przekazu. W ciągu zaledwie 15 lat przebyło drogę od kilkutysięcznej grupy radioamatorów do 10 milionów słuchaczy skupionych wokół ważnej narodowej instytucji, jaką stało się Polskie Radio. Za sprawą wybitnych twórców – pisarzy, satyryków, reżyserów, aktorów i muzyków – współpracujących z Polskim Radiem w okresie dwudziestolecia, miało ono w Polsce większy wpływ na kulturę niż film.

W międzywojniu, obok budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego i portu w Gdyni, to właśnie polskie inwestycje radiotechniczne, z Radiostacją Transatlantycką w Babicach i najsilniejszym w momencie powstania na świecie masztem w Łazach k. Raszyna, stanowiły o kluczowych osiągnięciach odradzającego się państwa polskiego.

WYSTAWY

II wojna światowa

„»First to Fight«. Polacy na frontach II wojny światowej” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Państwo polskie w latach 1939-1945 nieprzerwanie istniało jako podmiot prawa międzynarodowego, członek koalicji antyniemieckiej i prawny reprezentant ludności i terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrazem dążeń do niepodległości była odbudowa sił zbrojnych w okupowanym kraju (w konspiracji w ramach Służby Zwycięstwu Polski-Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej) oraz regularnych jednostek armii polskiej we Francji, a następnie w Wielkiej Brytanii, a także w ZSRR w latach 1941–1942. Ekspozycja przypomina o wysiłku militarnym Polaków na wszystkich frontach II wojny światowej.

[Folder do wystawy.](#)

„Z łagrów na Monte Cassino. Generał Władysław Anders i 2. Korpus Polski” (wystawa zewnętrzna)

Ekspozycja upamiętniająca gen. Władysława Andersa i jego podkomendnych – żołnierzy 2. Korpusu Polskiego.

[Wersja cyfrowa](#)

WYSTAWY

II wojna światowa

„»Dzieci z Przemysłowej« – niemiecki obóz w Łodzi (1942–1945)” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Ekspozycja upamiętniająca dzieci polskie, które w grudniu 1942 r. trafiły do nowo otwartego niemieckiego obozu pracy. Na podstawie materiałów procesowych, zdjęć lotniczych oraz zeznań świadków odtworzono wygląd niemieckiego kacetu. Odwzorowano jego układ, kształt budynków oraz baraków, dodano zeznania więźniów i powiązano je z właściwym miejscem. Wizualizacja obiektów obozowych pozwala odbiorcy lepiej zrozumieć charakter tego ośrodka i przybliżyć jego historię oraz spopularyzować zagadnienia martyrologii dzieci polskich w okresie II wojny światowej.

[Wersja cyfrowa w języku polskim i angielskim](#)

[Wersja cyfrowa w języku polskim i niemieckim](#)

„My z Montwiłła” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up oraz zewnętrzna)

Celem wystawy jest upamiętnienie losu ok. 4,5 tys. mieszkańców osiedla im. Józefa Montwiłła-Mireckiego na Polesiu Konstantynowskim w Łodzi, którzy w nocy z 14 na 15 stycznia 1940 r. zostali wysiedleni przez okupanta niemieckiego ze swoich mieszkań i skierowani do obozu przesiedleńczego przy ul. Łąkowej 4 w Łodzi. Akcja wpisywała się w szereg działań, których celem było zgermanizowanie Łodzi i usunięcie z jej granic innych niż Niemcy mieszkańców. Wysiedleńców umieszczano w fabrycznych halach zamienionych na obozy. Obóz przy ul. Łąkowej w fabryce tkanin wzorzystych Borucha Gliksmana należał do największych. Na wystawie prezentujemy te wydarzenia, skupiając się na losach poszczególnych osób, dopełniając opowieść o historii Łódzian w okresie II wojny światowej. Wystawę opracowano w wersji komiksowej, a jej uzupełnieniem jest komiks edukacyjny *My z Montwiłła*.

„Na wrześnieowych szlakach. Bitwa o Pabianice '39” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Celem wystawy jest przypomnienie szlaku bojowego 15. Pułku Piechoty „Wilków” – jednostki, która we wrześniu 1939 r. broniła Pabianic przed nacierającymi w kierunku Łodzi niemieckimi jednostkami. Na wystawie prezentujemy wydarzenia z walk 7 września 1939 r. oraz uzupełniamy ją opisami poprzedzającymi wybuch II wojny światowej. Wystawę opracowano w wersji komiksowej, a jej uzupełnieniem jest komiks edukacyjny *Na wrześnieowych szlakach. Bitwa o Pabianice '39*.

[Wersja cyfrowa](#)

WYSTAWY

II wojna światowa

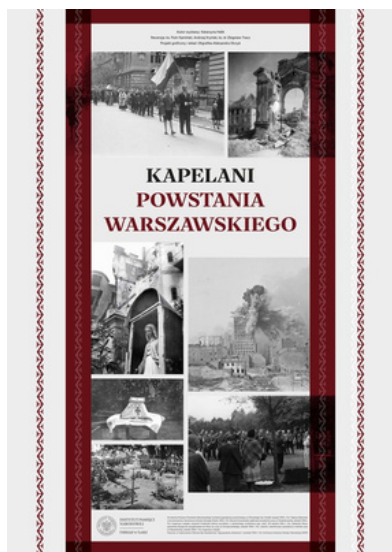
„Duchowni katolicy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up oraz zewnętrzna)

Ekspozycja upamiętnia duchownych archidiecezji poznańskiej oraz diecezji łódzkiej, wrocławskiej i częstochowskiej aresztowanych w październiku 1941 r., podczas największej i ostatniej fali zatrzymań kapłanów w Kraju Warty, następnie więzionych w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau.

[Wersja cyfrowa](#)

„Kapelani Powstania Warszawskiego” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa opowiada o roli duchownych katolickich w Powstaniu Warszawskim.

W Powstaniu Warszawskim posługę pełnili kapłani ze zróżnicowanymi doświadczeniami duszpasterskimi i konspiracyjnymi. Byli wśród nich zaprzysiężeni członkowie Armii Krajowej. Zadania kapelana wypełniali także pracujący na terenie stolicy księża diecezjalni i zakonnicy. Bez względu na odmienność kapłańskiej drogi otaczali duchową opieką żołnierzy i ludność cywilną. Ich wiara i odwaga stanowiły pocieszenie w walce o wolność oraz pomagały znosić trudy codzienności.

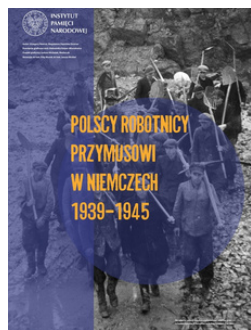
Ekspozycja upamiętnia wszystkich kapłanów zrywu 1944 r. Dokładniej przedstawiono losy kilkunastu postaci, m.in.: ks. Tadeusza Jachimowskiego, ks. Stefana Kowalczyka, bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, bł. o. Michała Czartoryskiego, bł. ks. Józefa Stanka, Sługi Bożego ks. Tadeusza Burzyńskiego, o. Tomasza Rostworowskiego oraz ks. Jana Zieł.

[Wersja cyfrowa](#)

WYSTAWY

II wojna światowa

„Polscy robotnicy przymusowi w Niemczech 1939-1945” (wystawa zewnętrzna)

Wystawa elementarna przedstawiająca losy najliczniejszej grupy narodowej w stworzonym przez nazistowskie Niemcy systemie pracy przymusowej podczas II wojny światowej.

[Wersja cyfrowa](#)

„Zagłada Romów i Sinti w Europie” (wystawa zewnętrzna)

Wystawa elementarna przybliżająca i upamiętniająca eksterminację ludności romskiej w Europie.

[Wersja cyfrowa](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

„Zagłada Żydów europejskich” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa elementarna ukazująca kolejne etapy Holokaustu – bezprecedensowego wydarzenia w historii, którego ofiarą padło prawie 6 mln europejskich Żydów.

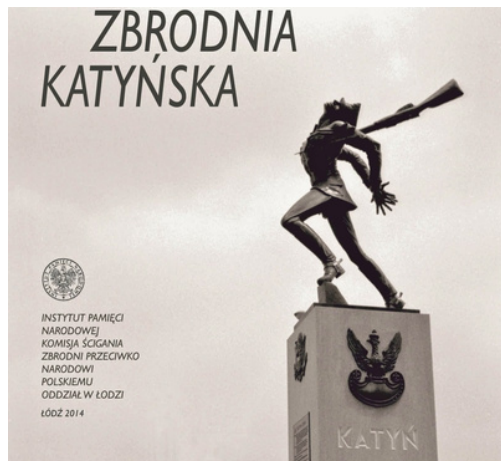
[Wersja cyfrowa](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

WYSTAWY

II wojna światowa

„Zbrodnia Katyńska” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up oraz zewnętrzna)

Wystawa przygotowana w związku z 70. rocznicą popełnienia Zbrodni Katyńskiej. Oprócz zagadnień ogólnych, w tym takich jak okoliczności odkrycia zbrodni czy geneza kłamstwa katyńskiego, znalazły się w niej biogramy kilkunastu ofiar związanych z regionem łódzkim.

„1945: walka NIE skończona. Region łódzki” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Głównym założeniem projektu jest wskazanie na niejednoznaczny charakter zwycięstwa świętowanego w Europie w maju 1945 r. Za pomocą trzech wybranych – symbolicznych – wydarzeń o charakterze lokalnym zwracamy uwagę na społeczną niezgodę wobec rzeczywistości roku 1945, nacechowanej sowiecką obecnością w Polsce, terrorem i dominacją ze Wschodu. Wystawa zwraca uwagę na odmienność „pojałańskich” doświadczeń Polaków od doświadczeń fetujących koniec wojny społeczeństw zachodniej Europy.

[Wersja cyfrowa](#)

WYSTAWY

II wojna światowa

„Polskie Państwo Podziemne” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa została przygotowana przez Oddział IPN w Białymstoku w 80. rocznicę powstania Służby Zwycięstwu Polski.

[Wersja cyfrowa w języku polskim i angielskim](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

„Polacy w bitwie o Wielką Brytanię” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa elementarna została przygotowana przez Biuro Edukacji Narodowej IPN Centrala w Warszawie i przedstawia najistotniejsze informacje o polskim wkładzie w pierwsze strategiczne zwycięstwo alianckie w II wojnie światowej.

[Wersja cyfrowa](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

„Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyskie 1943–1945” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa elementarna przygotowana przez Oddział IPN w Lublinie przedstawia podstawowe informacje na temat zbrodni dokonanej na Polakach w 1943 r. przez ukraińskich nacjonalistów na Wołyniu i w Galicji Wschodniej.

[Wersja cyfrowa w języku polskim i angielskim](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

WYSTAWY

Okres powojenny

„Żołnierze Wyklęci. Podziemie niepodległościowe 1944–1963” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

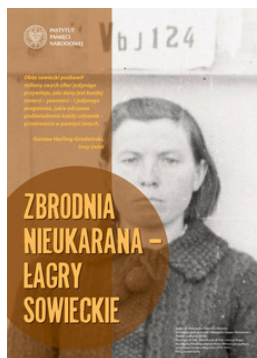

Wystawa elementarna przygotowana przez Oddział IPN w Krakowie. Wyjaśnia genezę i najważniejsze nurty liczącego nawet 180 tysięcy osób podziemia antykomunistycznego. Przybliża działalność komunistycznego aparatu represji oraz przywraca pamięć o niezłomnych, prezentując wybrane sylwetki członków konspiracji i losy ich rodzin.

[Wersja cyfrowa w języku polskim i angielskim](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

„Zbrodnia nieukarana – łagry sowieckie” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa elementarna prezentująca zjawisko sowieckich obozów koncentracyjnych i pracy, w których więziono przeciwników politycznych oraz obywateli innych państw.

[Wersja cyfrowa](#)

[Wersja cyfrowa ćwiczeń do wystawy](#)

„Zapomniane ogniwo. Konspiracyjne organizacje młodzieżowe na ziemiach polskich w latach 1944/45-1956” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Wystawa poświęcona konspiracyjnym organizacjom, które tworzyli w latach 1944/1945-1956 uczniowie, studenci oraz młodzi chłopcy, chcąc utwierdzić społeczeństwo w przekonaniu, iż kontynuowanie oporu jest nieodzowne dla odzyskania niepodległości. Szacuje się, że na ziemiach polskich istniały co najmniej 972 antykomunistyczne organizacje młodzieżowe.

WYSTAWY

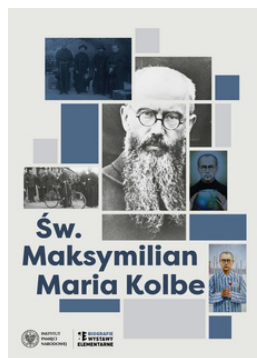
Biograficzne

„Pokolenie Baczyńskiego”/ "The Baczyński Generation" (wersja regionalna) (wystawa zewnętrzna, wymaga systemów)

Wystawa opowiadająca o przedstawicielach wyjątkowego pokolenia Polaków urodzonych przed około stu laty. Plansze regionalne poświęcone są postaciom dr. Marka Edelmana, prof. Haliny Szwarc i dh. hm. Jerzego Miecznikowskiego.

„Św. Maksymilian Maria Kolbe” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up oraz zewnętrzna)

Biograficzna wystawa elementarna ukazująca postać zakonnika, misjonarza, męczennika – ofiary KL Auschwitz.

[Wersja cyfrowa w języku polskim, angielskim i niemieckim](#)

Stanisława Leszczyńska (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Biograficzna wystawa elementarna opowiadająca historię położnej z Auschwitz, która jako więźniarka przyjmowała porody współwięźniarek.

[Wersja cyfrowa](#)

„Halina Konopacka” (wystawa zewnętrzna)

Biograficzna wystawa elementarna opowiadająca historię zdobywczyni pierwszego złotego medalu olimpijskiego dla Polski (rzut dyskiem) podczas Igrzysk IX Olimpiady w Amsterdamie (1928 r.).

[Wersja cyfrowa](#)

„Janusz Kusociński” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

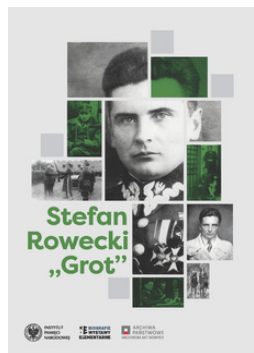

Biograficzna wystawa elementarna opowiadająca historię sportowca – złotego medalisty w biegu na 10 000 m z Igrzysk Olimpijskich w Los Angeles (1932 r.).

[Wersja cyfrowa](#)

WYSTAWY Biograficzne

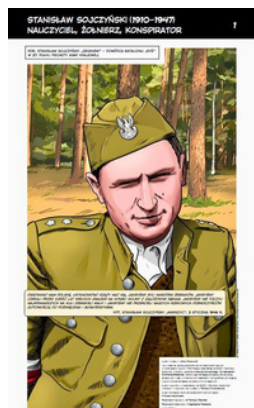
„Stefan Rowecki »Grot«” (wystawa wewnętrzna, system typu roll-up)

Biograficzna wystawa elementarna prezentująca postać twórcy i dowódcy Armii Krajowej.

[Wersja cyfrowa](#)

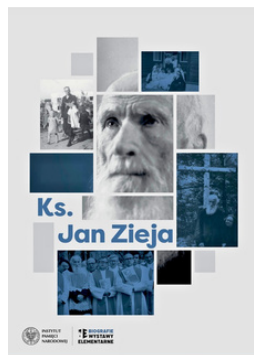
„Stanisław Sojczyński (1910-1947) – nauczyciel, żołnierz, konspirator” (wystawa zewnętrzna)

Wystawa przygotowana w związku z 75. rocznicą zamordowania Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca”. Na ekspozycji wykorzystano rysunki autorstwa Tomasza Wilczkiewicza.

[Wersja cyfrowa](#)

„Ks. Jan Zieja” (wystawa zewnętrzna)

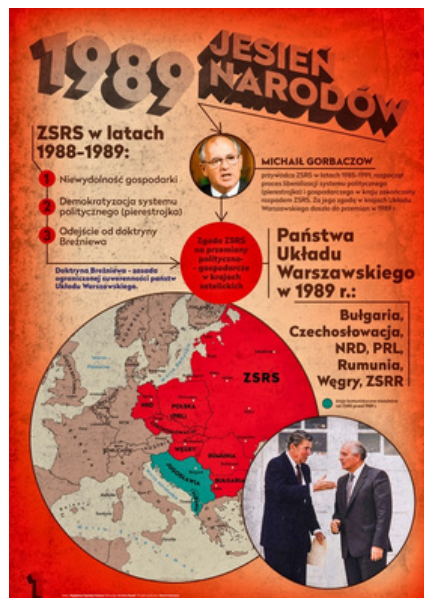
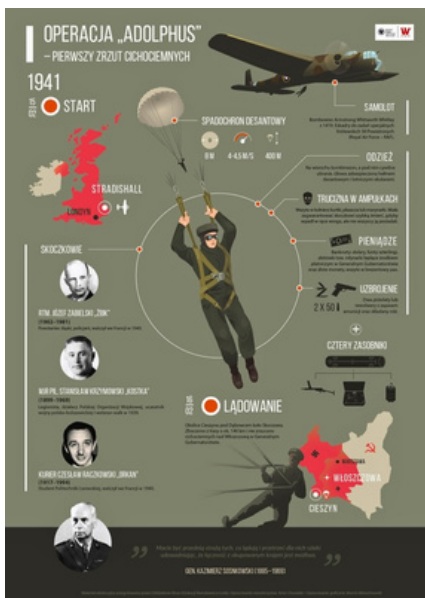
Biograficzna wystawa elementarna przybliżająca postać kapelana podczas wojny polsko-bolszewickiej, wojny obronnej 1939 r. i Powstania Warszawskiego oraz jednego z twórców Komitetu Obrony Robotników.

[Wersja cyfrowa](#)

Uzupełnieniem wystaw są infografiki historyczne – najważniejsze daty, liczby, fakty, wydarzenia zebrane w jednym miejscu i przedstawione w ciekawej formie graficznej. W formie plików pdf można je pobrać ze strony:

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/materialy-edukacyjne/infografiki-historyczne>

PORTALE TEMATYCZNE

PORTALE EDUKACYJNE

Zapraszamy do odwiedzania portali tematycznych przygotowanych przez IPN. Stanowią obszerną bazę wiedzy o najnowszej historii Polski i w atrakcyjny sposób prezentują przeszło dwudziestoletni dorobek Instytutu.

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/multimedia-1/portale-edukacyjne>

[Szlak Nadziei. Odyseja Wolności](#)

[Giganci Nauki](#)

[Opowiedziane](#)

[Biogramy](#)

[Powstanie Wielkopolskie](#)

[Korpus Ochrony Pogranicza](#)

[„Operacja polska” NKWD 1937-1938](#)

[Zbrodnia pomorska](#)

[Truth about camps](#)

[Życie za Życie](#)

[Katyń 1940](#)

[Zbrodnia wołyńska](#)

[Polskie Państwo Podziemne](#)

[Podziemie zbrojne](#)

[Obława Augustowska](#)

[Śladami zbrodni](#)

[Poszukiwania](#)

[Mapa miejsc pamięci narodowej](#)

[Polskie Miesiące. Styczeń 1947](#)

[Polskie Miesiące. Marzec ’68](#)

[Polskie Miesiące. Grudzień 1981](#)

[Wolne Związki Zawodowe 1978-1980](#)

[Solidarność Walcząca w dokumentach](#)

[Śladami pielgrzymek papieskich w okresie PRL](#)

[Kultura Niezależna](#)

[Archiwum Pełne Pamięci](#)

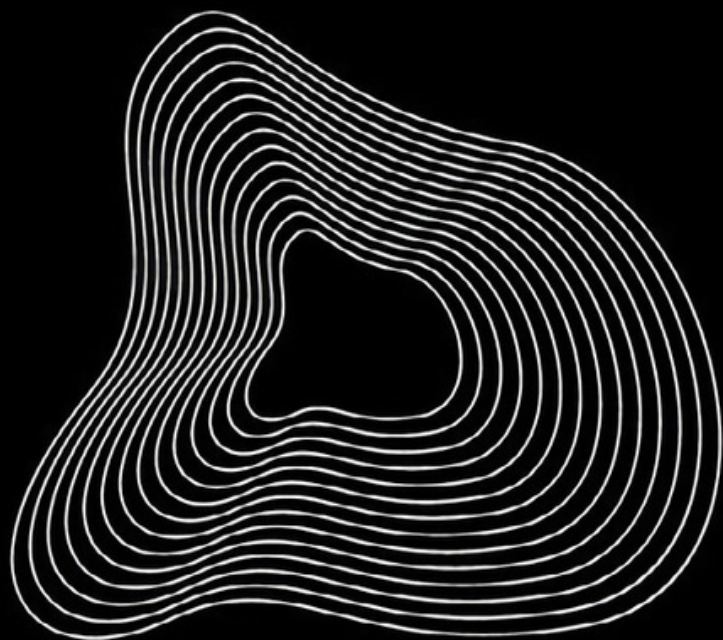
[Portal „Edukacja”](#)

[Przystanek Historia](#)

[Portal „Od niepodległości
do niepodległości”](#)

[Portal „Moja Niepodległa”](#)

[Strefa edukacyjna na Facebooku](#)

muzyka buntu

„Nie karabinem, nie ulotką, myśmy nie mieli nic, ja miałem bęben i to pożyczony, ale zaraziliśmy jazzem całą młodzież i w ten sposób protestowaliśmy, to był nasz sprzeciw przeciwko temu zakichanemu systemowi - mówi jeden z bohaterów filmu dokumentalnego »Na zawsze Melomani«". W czasach stalinowskich jawnie zwalczano tzw. reakcyjną muzykę, a jej twórcom groziły represje. Od 1956 r. nastąpiła stopniowa liberalizacja, ale władze komunistyczne wciąż decydowały kto, co i kiedy będzie grał, a erozja systemu socjalistycznego trwała kolejne dziesięciolecia.

13 czerwca 1967 r. odbył się w Polsce pierwszy koncert „The Rolling Stones”. Zdaniem wielu historyków był on jednym ze źródeł buntu młodzieży w marcu 1968 r. Młodzież szukała przestrzeni do wyrażenia swojego sprzeciwu na otaczającą ją szarą PRL. Jeszcze wcześniej, bo w sierpniu 1956 r. odbył się w Sopocie I Międzynarodowy Festiwal Jazzowy, który utworzył drogę muzyce alternatywnej, gdzie młode pokolenie artystów wyrażało swój sprzeciw wobec systemu totalitarnego i pośrednio angażowało do działań także starsze pokolenie muzyków.

W kilku piętnastominutowych odcinkach poznasz historię łódzkich zespołów muzycznych i zrozumiesz kontekst ogólnopolskich wydarzeń w dobie PRL. Usłyszysz fragmenty utworów, które wybrali i omówili eksperci. Historia to nie tylko daty, bitwy i wydarzenia, ale także zmieniająca się kultura, gdzie muzyka jest niemniej ważnym orężem, a jej słowa mogą zagrzewać do ulicznych protestów lub być kolportowane jako nielegalne ulotki.

- Jazz (1945-1953)
- Jazz (1953-1960)
- Big beat (1960-1965)
- Big beat (1965-1970)
- Muzyka buntu okresu „gierkowskiego dobrobytu” (1970-1979)
- Eksplozja polskiego rocka i punk rocka, czyli muzyka doby Stanu Wojennego i lat późniejszych
- Jarocin (1980-1989)
- Łódzka scena alternatywna (1970-1989)

Podcasty „Muzyka buntu” dostępne są na platformie Spotify.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Oddział w Łodzi

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Łodzi

ul. H. Sienkiewicza 85/87, II piętro (Orion Business Tower), 90-057 Łódź

Artur Ossowski – naczelnik

tel. 42 201 46 62 artur.ossowski@ipn.gov.pl

Paulina Szymaniak-Kowalska – sekretariat

tel. 42 201 46 61 oben.lodz@ipn.gov.pl

Katarzyna Helik

tel. 42 201 46 65 katarzyna.helik@ipn.gov.pl

Michał Kępa

tel. 42 201 46 68 michal.kepa@ipn.gov.pl

Paweł Kowalski

tel. 42 201 46 63 pawel.kowalski@ipn.gov.pl

Marzena Kumosińska

tel. 42 201 46 64 marzena.kumosinska@ipn.gov.pl

Grzegorz Nawrot

tel. 42 201 46 67 grzegorz.nawrot@ipn.gov.pl

Leszek Próchniak

tel. 42 201 46 68 leszek.prochniak@ipn.gov.pl

Magdalena Zapolska-Downar

tel. 42 201 46 66 magdalena.zapolska-downar@ipn.gov.pl

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/kontakt>

Przystanek Historia IPN im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi

al. marsz. J. Piłsudskiego 5 (parter), 90-368 Łódź

Księgarnia IPN

Monika Łukaszewska

tel. 42 201 46 52 monika.lukaszewska@ipn.gov.pl

Kamila Rybarczyk

tel. 42 201 46 52 kamila.rybarczyk@ipn.gov.pl

Strefa Nowych Technologii

Michał Maciuk

tel. 42 201 46 51 michal.maciuk@ipn.gov.pl

Michał Ziankowski

tel. 42 201 46 51 michal.ziankowski@ipn.gov.pl